

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 20.12.2011
KOM(2011) 933 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Noortele pakutavate võimaluste algatus

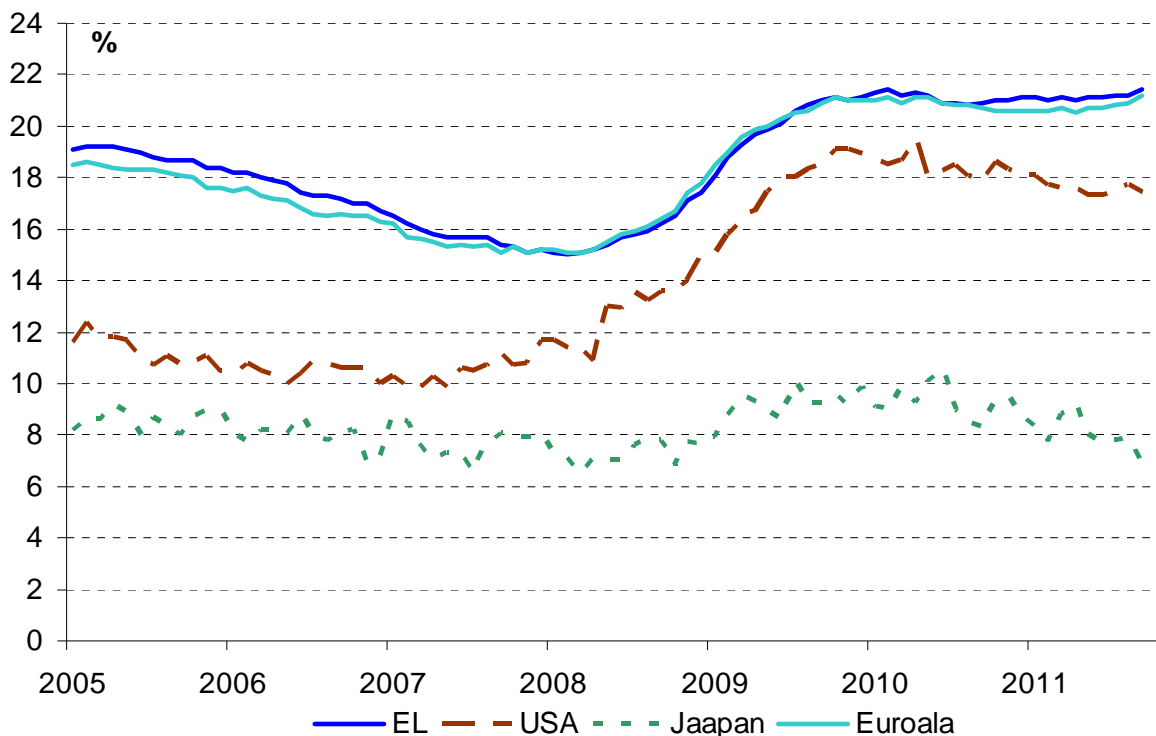
KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Noortele pakutavate võimaluste algatus

1. PÕLVKONNA KAOTAMISE OHT?

Rohkem kui 5 miljonit noort inimest on täna ELis töötud. Ajavahemikul 2008–2010 suurenes see arv ühe miljoni võrra.

Joonis 1. Noorte (15–24aastased) töötuse määra areng alates aastast 2005

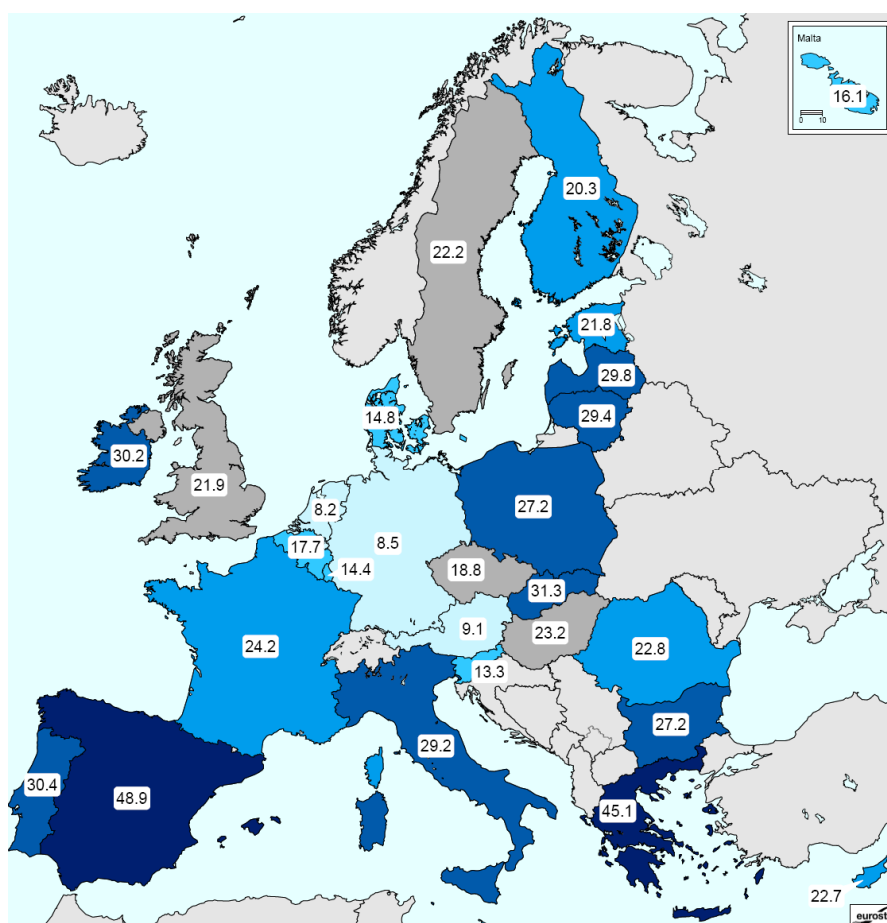

Allikas: Eurostati igakuised andmed töötuse kohta; hooajaliselt korrigeeritud andmed, välja arvatud Jaapani puhul

See tähendab, et üks viiest noorest inimesest tööturul ei suuda leida tööd. **Noorte töötuse tase** (üle 20%) on kaks korda kõrgem kui kogu töötava elanikkonna ning kolm korda kõrgem kui täiskasvanud aktiivse elanikkonna puhul. Mõnes riigis on noorte töötuse määr ligi 40 %. Olukord võib ühe riigi piires piirkonniti väga erinev olla. Lisaks sellele ohustab töötus, pikaajaline töötus, koolist väljalangemine ja mitteaktiivsus¹ eriti teatavaid noorte rühmi (sealhulgas naised, puudega noored, sisserändaja taustaga noored).

¹ Näiteks on ELi sisserändaja taustaga noorte keskmine töötuse määr üle 30%.

Joonis 2. Noorte (15–24aastased) töötuse määrad (oktoober 2011)

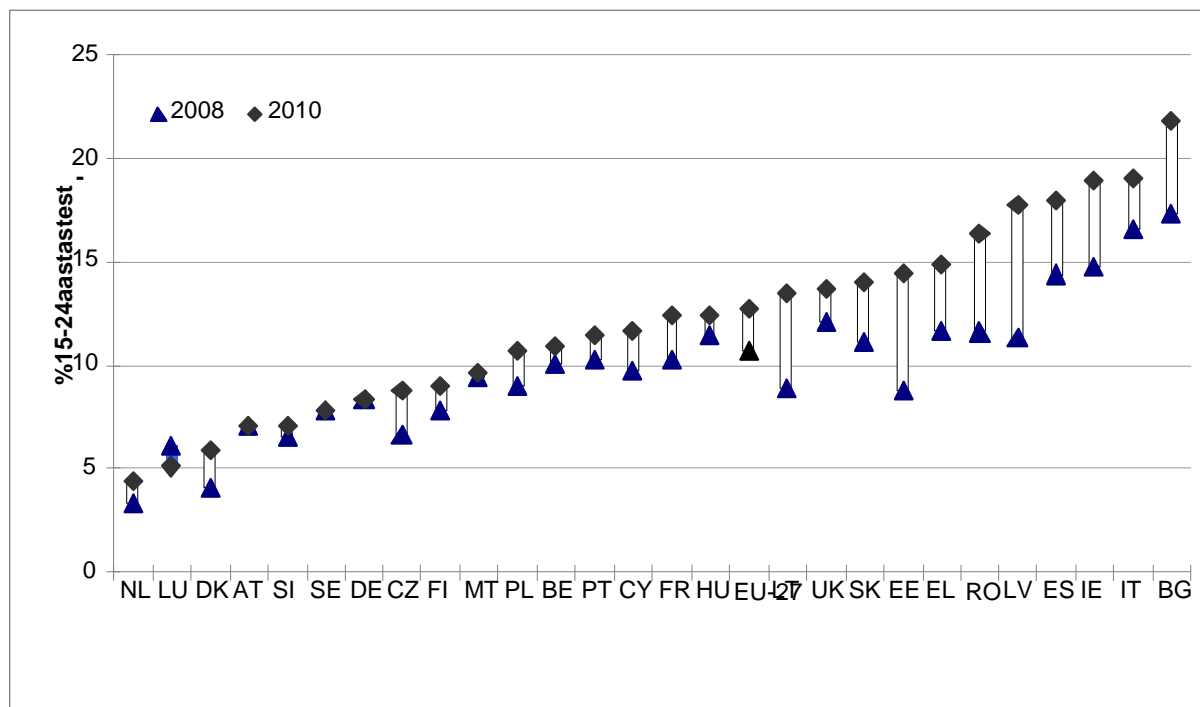

Allikas: Eurostati igakuised andmed töötuse kohta; hooajaliselt korrigeeritud andmed

Töötuse üldise suurenemise taustal on noortel inimestel raskem tööd leida ning mitmed võivad otsustada õpingute juurde tagasi pöörduda või neid pikendada. See võib olla investeering tulevikku, kui omandatakse õigeid oskusi. Tegelik pilt näitab aga hoopis seda, et suur arv noori ei osale ei töö- ega koolielus.

7,5 miljonit 15–24aastastest inimestest ei ole ei tööturul ega osale hariduses ega koolituses. See osakaal on ELi kui terviku kohta tõusnud 10,8%-lt 2008. aastal 12,8 %-ni 2010 aastal. Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Läti, Rumeenia ja Slovakkia noortest inimestest üle 14% ei õpi (enam) ega tööta (veel).

Joonis 3. Tööhõives, hariduses ega koolituses mitteosalevate noorte inimeste osakaal aastatel 2008 ja 2010 protsendina 15–24aastaste vanuserühmast

Allikas: Eurostat, ELi tööjõu uuring²

See tähendab, et need noored inimesed on lahkunud formaalharidusest ning on kas töötud, otsivad tööd või ei ole tööturul, nt passiivsed tööotsijad, kes on heitunud tööturule sisenemast või väldivad seda teadlikult ja tegelevad tõenäoliselt muu pere- või isikliku eluga seotud tegevusega.

Kriisi pikenedamine raskendab paljude jaoks juba isegi väga keerulist olukorda. **Noorte pikaajalise töötuse tase** on tõusmas: keskmiselt 28 % alla 25aastastest noortest on olnud töötud kauem kui 12 kuud. Lisaks sellele ei otsi üha suurem hulk noori aktiivselt tööd. Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi (Eurofound) hinnangul läks 2008. aastal noorte pikaajaline töötus või mitteaktiivsus nendes 21 liikmesriigis, mille kohta on andmed kättesaadavad, ühiskonnale maksma 2 miljardit eurot nädalas, mis võrdub 1,1% SKPst³. Kui sellistest inimestest vähemalt 10 % uuesti tööturule tuua, siis annaks see aastas kokkuhoidu rohkem kui 10 miljardit eurot.

² Andmed Malta ja Rootsi kohta on esialgsed; andmed Luksemburgi kohta ei ole valimi väiksuse tõttu väga usaldusväärsed.

³ Eurofound (2011), „The social impact of the crisis”. Hinnangulised kulud hõlmavad saamata jäänud tulu ja riigi eelarvekulusid sotsiaalkindlustuse kaudu tehtud liiga suurte ümberjaotusmaksete arvelt; need kujutavad endast alampiiri, kuna ei sisalda lisakulusid, nagu saamata jäänud tulult maksmata maksud, kulud tervisekindlustusele ja kriminaalõigussüsteemi kulud. Statistiliste muutujate puudumise tõttu ei kaasatud hinnangusse Kreekat, Maltat, Prantsusmaad, Rootsit, Soomet ja Taanit. Sihtrühm on 16–29aastased noored, kes on kauem kui kuus kuud olnud kas töötud või mitteaktiivsed (kuid ei käi koolis).

Samas on alaliste töökohtade vähenemine kriisi ajal tabanud eaproportsionaalselt just noori: nad on ülesindatud ajutiste töölepingutega töötajate hulgas. Kuigi ajutine leping võib olla stabiilsema töösuhte hüppelauaks, on nendes liikmesriikides, kus ajutiste töölepingute osakaal on kõrgem, samuti raskem liikuda ajutiselt töölepingult tähtajatule. See võib põhjustada **tööturu killustatust**, kus noored jäävad tööturu sellesse ossa, kus on vähem väljaõpet töökohal, madalam palk ja halvemad väljavaated pikaajaliseks töösuhteks ja karjääri tegemiseks⁴. Keerulised olud tööturul muudavad ka 25–29 aasta vanustel kõrgharidusega noortel oma kvalifikatsioonile vastava töökoha leidmise raskemaks.

Aastatel 2010 ja 2011 oli probleeme nii suure töötuse määra kui ka vabade töökohtade täitmisega⁵. Sellised suundumused viitavad üha suurenevale **ebakõlale tööturul**, mis on tingitud nõuetele mittevastavatest oskustest, piiratud geograafilisest liikuvusest või ebapiisavast tasustamisest ELi majandussektorite ja piirkondade lõikes. Hinnatakse, et kuni aastani 2020 vabaneb 73 miljonit töökohta töötajate pensionile mineku tõttu. Need tuleb täita uute inimestega, kel on asjakohased oskused, mis loob uusi võimalusi ka noortele.

Kuid vanuserühma praeguse kahanemise taustal, ei ole suurel osal noorest generatsioonist vajalikke oskusi tööturule sisenemiseks või seal edu saavutamiseks pikaajalises perspektiivis⁶. **Varakult haridussüsteemist lahkujate** osakaal⁷ on ikka veel üle 14 % ehk see puudutab iga kuuendat noort. See on oluliselt kõrgem Euroopa 2020. aasta strateegias kokku lepitud 10 % sihtmäärast. OECD hinnangul on ligi 30–40 % varakult haridussüsteemist lahkujatel pidev oht mitte leida stabiilset tööd⁸, mis võib aja jooksul muutuda marginaliseerumiseks.

Nende probleemide lahendamiseks peab Euroopa oma noortesse investeerima ja võtma kohe tõhusaid meetmeid, et ennetada ja vähendada laiaulatuslikku noorte töötust. Majanduskasvu edendamise meetmed on vajalikud uute töökohtade loomiseks, kuid ei ole piisavad selleks, et lahendada noorte töötuse probleemi. Seepärast teeb komisjon ettepaneku **noortele pakutavate võimaluste algatuse** (vt kasti punktis 4) kohta, mis on suunatud noortele, kes ei tööta, õpi ega osale koolituses, et kombineerida liikmesriikide ja ELi konkreetsete meetmed prioriteetidega, mis on kindlaks määratud Euroopa 2020. aasta strateegias, noorte töötust käsitlevates nõukogu 2011. aasta järeldustes⁹ ja nõukogu soovitusetes haridussüsteemist varakult lahkumise vähendamise meetmete kohta¹⁰. Algatus toetub tihedale koostööle liikmesriikide ja komisjoni vahel ning sellega innustatakse liikmesriikide asutusi, ettevõtjaid, sotsiaalpartnereid ja ELi võtma ühiseid meetmeid.

⁴ Vt komisjoni 2010. aasta aruannet „Tööhõive Euroopas” ja ELi „Employment and Social Situation Quarterly Review”, september 2011.

⁵ Vt komisjoni eelnõu 2011/12. aasta ühise tööhõivearuande kohta, KOM(2011) 815, III lisa, 23.11.2011, lk 6 f.

⁶ Vt komisjoni eelnõu 2020. aasta ühise haridus- ja koolitusaruande kohta, KOM(2011)902, 20.12.2011.

⁷ Varakult haridussüsteemist lahkujad on noored, kes lahkuvad haridus- ja koolitussüsteemist üksnes teise taseme alumise astme või madalama haridusega ning enam hariduses ega koolituses ei osale.

⁸ Scarpetta S., A. Sonnet ja T. Manfredi (2010) „Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?”, OECD Social, Employment and Migration Papers, nr. 106.

⁹ Nõukogu 20. juuni 2011. aasta järeldused 11838/11 noorte tööhõive edendamise kohta.

¹⁰ ELT C 191 (2011)

2. LIIKMESRIIKIDE KESKNE ROLL

Noorte töötuse probleemi ulatus ja põhjused on liikmesriigiti erinevad, kuid enamikes riikides võib kindlaks teha järgmised tegurid.

- Haridussüsteemist varakult lahkumine ilma kvalifikatsiooni omandamata
- Asjakohaste oskuste ja töökogemuse puudumine
- Ebakindel töösuhe, millele järgnevad lühikesed töötuse perioodid
- Piiratud koolitusvõimalused
- Ebapiisavad / mitteasjakohased tööturu programmid

Kuigi olukord on terav mitmetes riikides, on siiski ka neid, kellelt õppida. Enamikes liikmesriikides (27st 18) on noort töötuse määr kõrgem kui 20% (Eurostati andmed seisuga oktoober 2011). Kuues liikmesriigis jääb see määr 10 ja 20 % vahele, kolmeteistkümnes ulatub see 20 kuni 30 %-ni ja viies liikmesriigis on see kõrgem kui 30 % (Hispaania, Iirimaa, Kreeka, Portugal, Slovakkia). Ainult kolmes liikmesriigis on noorte töötuse määr alla 10 % (Austria, Madalmaad, Saksamaa).

Noorte töötuse vähendamise eest on vastutavad eelkõige liikmesriigid ise, sealhulgas nii piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil. Nende ametiasutused rahastavad haridus- ja sotsiaalprogramme ning nende käes on poliitilised hoovad ja eelarvelised vahendid, et toetada noorte tööhõive kavasid. Riiklikel ja sektori sotsiaalpartneritel on samuti tähtis roll, eelkõige valdkondades nagu väljaõpetamine, koolitus ja tööpraktika.

ELil on toetav roll ning ta võib aidata liikmesriikidel noorte tööhõive ja hariduslikku olukorda parandada kahel viisil.

- **Vaadates üle riiklikud poliitikastrateegiad ja nende tulemuslikkuse**, tuues välja prioriteedid ELi seisukohalt vaadatuna ja soovitades meetmeid headele tavadele toetudes: seda tehakse majandus-, tööhõive-, haridus- ja sotsiaalpoliitika omavahelise hindamise ja koordineerimise kaudu Euroopa 2020. aasta strateegia raames majandusjuhtimise Euroopa poolaasta kaudu.
- **Toetades rahaliselt riiklikke ja piiriüleseid meetmeid** kooskõlas kokkulepitud prioriteetidega: seda tehakse mitmete programmide kaudu, nimelt Euroopa Sotsiaalfond ja muud ELi programmid, nagu elukestva õppe programm, „Euroopa noored” ja PROGRESS, viimasega toetatakse eelkõige uusi poliitilisi lähenemisviise sotsiaalpoliitilise eksperimenteerimise kaudu. Muudest programmidest, nagu Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, Euroopa Kalandusfond või Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, toetatakse samuti noorte tööpuuduse lahendamisele suunatud meetmeid.

Pärast esimest 2011. aasta majandusjuhtimise Euroopa poolaastat juhib komisjon 2012. aasta majanduskasvu analüüsis tähelepanu esimestele märkidele selle kohta, et liikmesriigid ei reageeri piisavalt tõhusalt tehtud soovitudele. Võttes arvesse eespool kirjeldatud olukorra tõsidust, leiab komisjon, et eelkõige kõrgeima noorte töötuse määraga liikmesriigid peaksid

2012. aasta riigipõhiseid soovitusi ära ootamata võtma otsustavaid meetmeid järgmises neljas valdkonnas:

- varajase koolist väljalangemise ennetamine

Esimene samm noorte tulevikuperspektiivide parandamisel on anda neile asjakohased oskused sel ajal, kui nad on veel haridussüsteemis ja hoida ära nende varakult koolist või väljaõppekavadest väljalangemist¹¹. Nõukogu võttis soovituse varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise kohta vastu 2011. aasta juunis. See on põhivahend Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgi täitmiseks, milleks on vähendada varakult haridussüsteemist lahkujate määra 14 %lt vähem kui 10 %-le. Lahenduse võti on ennetamisest, sekkumisest ja kompenseerivatest meetmetest koosnevas poliitilises strateegias. Selleks et vähendada varakult haridussüsteemist lahkujate siirdumist töötute ridadesse, on vaja kohest tegevust nende uuesti kaasamiseks koolitusse.

-tööturu jaoks asjakohaste oskuste arendamine

Oskuste arendamine peaks olema noorte inimeste karjääriarengu pidev osa. Liikmesriigid peavad tagama, et nende haridus- ja koolitussüsteemid on võimelised varustama noori tõhusalt asjakohaste oskustega. Võttes arvesse praegust liimesriikide rasket eelarvelist olukorda, on komisjon julgustanud neid prioriseerima tõhusaid kulutusi haridusele ja kutseõppele¹², liikudes samal ajal ka eesmärgi täitmise suunas, mille kohaselt oleks 40% 30–34aastastest omandanud kolmanda taseme või samaväärse hariduse¹³.

Euroopa 2020. aasta juhtalgatuses „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” esitatakse ettepanek töötada välja Euroopa oskuste, pädevuste ja ametialade klassifikaatori jagatud internetiplatvorm, et luua tihedamad sidemed tööhõive-, haridus- ja koolitusasutuste vahel. See on eriti tähtis sektorites, kus on tööjõupuudus ja mis võivad luua uusi töökohti, nagu tervishoiusektor. Komisjon kutsub samuti üles viima läbi reforme, et tagada kutsekvalifikatsioonide tunnustamine¹⁴ ning töötama välja Euroopa oskuste passi, et aidata kodanikel oma oskusi läbipaistvalt ja võrreldavalt registreerida.

Vähene võõrkeelte oskus võib takistada noorte liikuvust Euroopa tööturul. Samuti on vaja teha rohkem tagamaks, et noortel on piisavad IKT oskused, mida toetatakse näiteks Euroopa 2020. aasta juhtalgatuses „Digitaalne tegevuskava”. Samuti on paremad töö leidmise väljavaated ettevõtlusmeelse mõtlemise ja oskustega noortel, kes alustavad ka suurema tõenäosusega edukaid ettevõtmisi. Siinkohal on komisjonil kavas investeerida osa teadusuuringutele määratud 2013. aasta eelarvest IKT valdkonda, et toetada noori innovaatoreid ja ettevõtjaid.

- esimese töökogemuse saamise ja töökohal toimuva väljaõppe soodustamine

Oskuste omandamine peaks käima käsikäes tööhõivele keskendumisega, et arendada töökogemust. Väljaõpe, ettevõtetesse suunamine ja praktika on eriti olulised (tingimusel et nad vastavad vajalikele kvaliteedistandarditele), kuna nad pakuvad noortele võimalust

¹¹ Mõnes riigis on väljalangemise määr 20–30%.

¹² Komisjoni teatis „2012. aasta majanduskasvu analüüs”, KOM(2011) 815, 23. november 2011.

¹³ Vt komisjoni eelnõu 2020. aasta ühise haridus- ja koolitusaruande kohta, KOM(2011) 902, 20.12.2011.

¹⁴ Vastavalt ühtse turu aktiga võetud kohustusele esitas komisjon oma ettepaneku kutsekvalifikatsioonide tunnustamist käsitlevate ELi eeskirjade läbivaatamiseks (KOM(2011) 883(lõplik), 20. detsember 2011).

omandada asjakohaseid oskusi ja saada töökogemus. Sotsiaalpartnerid saavad aidata välja töötada programme, et tuua rohkem noori töömaailma, isegi lühiajalise töökogemuse saamiseks. Aktiivsed tööturumeetmed ja paremad tööhõiveteenused peaksid aitama noortel selliseid kohti leida. Sihipäraste toetusmeetmetega saab toetada oskuste täiendamist ja töökoha otsimist, sealhulgas muudes piirkondades ja isegi teistes liikmesriikides.

- juurdepääs tööturule: (esimese) töökoha leidmine

Noorte varustamine asjakohaste oskustega ja neile töökogemuse andmine on vajalik, kuid mitte piisav tingimus. Noorte inimeste pääsu tööturule tuleb parandada. Liikmesriigid peaksid eeskätt kooskõlas antud soovitud reformimise sotsiaalpartneritega konsulteerides töökaitseadusi, vähendama tähtajatute lepingute ülemäärast jäikust ning pakkuma kaitset ja lihtsamat tööturule pääsu neile, kes on sealt välja jäänud¹⁵. Liikmesriigid peaksid pöörama tähelepanu sellele, et ülemäärased mittepalgalisel tööhõivukulutused võivad avaldada mõju nõudlusele uute tööturule sisenejate järele.

Samuti on väga oluline rakendada ellu need tööturureformid, mis võivad kaasa aidata tööturu avamisele noortele töötajatele ja ettevõtjatele, kõrvaldades ebaõiglased piirangud äri- ja erialaste teenuste osutajatelt, õigusnõustajatelt, raamatupidajatelt, tehnilistelt nõustajatelt, tervishoiu- ja sotsiaalsektorilt, ja edendades füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist, sealhulgas tõhusa ettevõtluse arendamise toetuse andmine noortele.

3. ELI ROLL NOORTELE PAKUTAVATE VÕIMALUSTE ALGATUSES

Noortele pakutavate võimaluste algatuse osana on tehtud ettepanek, et liikmesriigid ja EL peaksid ühendama oma jõupingutused, võttes aluseks eespool esitatud ELi algatuse kaks suunda. Lisaks liikmesriikide poliitikastrateegiate ja nende tulemuslikkuse läbivaatamisele Euroopa 2020. aasta strateegia osana, tuleks pingutada ka ELi rahalise toetuse ja vahendite täieliku mobiliseerimise nimel.

3.1. Euroopa Sotsiaalfondi suurem kasutamine noorte tööhõivemeetmete jaoks

Riikide jõupingutused peaksid käima käsikäes ELi kättesaadava rahalise toetuse võimalikult tõhusa ära kasutamisega, olgu see siis struktuurifondidest või mitmete muude komisjoni algatuste raames ette nähtud rahastamine.

Struktuurifondide käesoleva rakendamisperioodi (2007–2013) jooksul on liikmesriigid otsustanud eraldada kaks kolmandikku Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest haridusele ja tööhõivemeetmetele. Sellest märkimisväärset osa kasutatakse noorte hüvanguks. Kokku moodustab see 79 miljardit eurot, kui sisse arvata ka riiklik finantseerimine. Lisaks on Euroopa Regionaalarengu Fondist eraldatud 7,2 miljardit eurot hariduse infrastruktuuri ja 555 miljonit eurot lastehoiu infrastruktuurile. Viimasega aidatakse eelkõige noortel emadel tööturule naasta.

Kuid 2011. aasta lõpus on liikmesriikidel ESFist kasutada veel 30 miljardit eurot, mida ei ole konkreetsete meetmete jaoks veel eraldatud. Noorte töötuse probleemi lahendamiseks suunatud jõupingutused ei ole tihti kooskõlas küsimuse raskusega. Lisaks vajadusele kiirendada rakendamist, kuna see aitab parandada noorte tööhõivet, on vaja ka välja töötada

¹⁵ Komisjoni teatis „2012. aasta majanduskasvu analüüs”, KOM(2011) 815, 23. november 2011.

uued meetodid, et toetada noorte osalemist väljaõppe ja praktika programmides või edendada ettevõtlikkust noorte hulgas, sealhulgas ka sotsiaalmajanduse valdkonnas. Rohkem kui pooltes liikmesriikides on noorte tööhõive olukord ELi keskmisest¹⁶ halvem. Kuigi põhjuslikku seost ei saa välja tuua, näitavad kättesaadavad andmed, et riikides, kus noorte töötus on kõige kõrgem, ei tegeleta ESFi programmide raames noortega piisavalt. Näiteks 2010. aasta juunis oli noorte tööpuuduse määr Kreekas 32 %, Itaalias 27 % ja Leedus 36%, samas kui noored moodustasid ESFi meetmetest kasu saajatest vaid vastavalt 11 %, 15% ja 14%.

Rakendamise kiirendamine parandab oluliselt noorte tööhõive olukorda nendes riikides, kelle tulemused programmide elluviimisel ja noorte töötusega tegelemise osas on halvimald (Bulgaaria, Kreeka ja Rumeenia).

Liikmesriigid, kus noorte tööpuudus on keskmisest suurem ja kelle ESFi vahendite rakendamise määr on keskmine¹⁷ (Itaalia, Küpros, Poola, Rootsi ja Slovakkia), peavad keskenduma oma konkreetsetele probleemidele nagu rakendamine (Itaalia) või ESFi meetmete kohandamine, et vastata spetsiaalsetele vajadustele, nagu oskuste vastavus vajadustele või tööandjate stiimulid ja noorte parem ligipääs stardilaenudele (Poola).

Liikmesriikides, kus ESFi programmide rakendamise määr on üle 40 % ja noorte töötuse tase üle keskmise, tuleks suurendada noorte osakaalu ESFi programmides ja keskenduda konkreetsetele noortega seotud meetmetele (Eesti, Hispaania, Leedu ja Läti).

Tähelepanu suunamine noortega seotud meetmetele ja rakendamise kiirendamine võib noorte tööhõive olukorda kiiresti parandada. Suurem osa kõnealustest riikidest (Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Kreeka, Leedu, Rootsi, Rumeenia, Slovakkia ja Ühendkuningriik) on töötute noorte põhirühmana välja toonud haridussüsteemist ja koolitusest varakult lahkujad ja leiavad, et noorte tööhõive olukorra parandamisel on tähtsad just sellele rühmale suunatud meetmed.

Komisjon aitab parandada ESFi programmide rakendamist väljaõppe ja praktika ning ettevõtluse valdkonnas, sealhulgas sotsiaalne ettevõtlus, kasutades ära ESFi tehnilist abi parimate tavade väljatöötamisel ja jagamisel.

3.2. Innovaatilised võimalused lihtsustamaks üleminekut koolist tööle

Väljaõpe töökohal on nurgakivi, mis lihtsustab noorte üleminekut koolist tööle ja aitab luua oskustega tööjõudu tuleviku jaoks. Ametnikud, sotsiaalpartnerid ja ettevõtlussektor on viimastel aastatel jõudnud konsensuseni, et kutsehariduse ja -koolituse puhul tuleks ühendada teooria ja praktika (nn õpipoisiaeg, duaalne või paralleelne õpe).

Hoolimata üldisest konsensusest **on selliste koolituskohtade loomine ELis ebahühtlaselt arenenud**. ELi koostöö kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas ehk Kopenhaageni protsess on loonud ambitsioonika tööprogrammi, mille raames võivad liikmesriigid ja sotsiaalpartnerid tegelda võtmeküsimustega, nagu kutsehariduse ja -koolituse kvaliteet ja rahastamine. ELi Leonardo da Vinci programmist juba rahastatakse praktilisi kutsehariduse ja -koolituse

¹⁶ Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Läti, Leedu, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Slovakkia, Ungari ja Ühendkuningriik.

¹⁷ Põhineb liikmesriikide andmetel riigi tasandil tehtud ESFi maksete määra kohta võrreldes eraldatud kogusummaga 2011. aasta kolmanda kvartali lõpus.

projekte. Algatused hõlmavad nii üksikisikutele tööalase koolituse pakkumist välismaal kui ka laiaulatuslikke koostööprojekte.

Liikmesriigid peavad siiski **suurendama** tööturu vajadustele vastava paralleelse õppe pakkumist riiklikul ja piirkondlikul tasandil. **Ettevõtted** ja ka **avalik sektor** peavad noortele pakkuma rohkem töö- ja koolitusvõimalusi ettevõtja sotsiaalse vastutuse strateegia raames. Heaks näiteks on strateegilised partnerlused erinevate sidusrühmade vahel.

Praktika võib aidata õppuritel ja noortel koolilõpetajatel saada esimese töökogemuse. Töökohal väljaõppe saamise võimaluste pakkumine peab olema selgelt seotud selleks tingimuste loomisega. 2012. aastal esitab komisjon kvaliteediraamistiku kvaliteetsete praktikavõimaluste pakkumiseks ja kasutamiseks. Raamistik sisaldab ELi praktikapanoraami, mis suurendab praktikantidele pakutavate tingimuste läbipaistvust kogu ELis.

Liikmesriigid ja tööturu osalised võiksid paremini rakendada **noortegarantiid**, tagades, et noored on neli kuud pärast koolist lahkumist kas tööle või saavad haridust või (täiend)koolitust, eriti koolist väljalangejate ja muude riskinoorte puhul. Euroopa Parlamendi palvel algatab komisjon 2012. aastal ettevalmistava töö seoses meetmega „Noorte aktiveerimismeetmed – algatuse „Noorte liikuvus” rakendamine”, mis keskendub noortegarantiile ning mille eelarve on 4 miljonit eurot. Selle meetmega saavutatavad kogemused võivad inspireerida skeme, mida rakendatakse ESFi toel.

3.3. Noorte liikuvuse toetamine tööturul

Erasmus on ELi juhtiv koolitus- ja haridusprogramm, mis võimaldab igal aastal 250 000 õppuril õppida ja töötada välismaal. Lisaks kaasrahastatakse sellest programmist kõrgharidusasutuste koostööd üle kogu Euroopa. Programmist ei toetata mitte ainult tudengeid, vaid ka õppejõude ja äriinimesi, kes soovivad välismaal õpetada, samuti ülikoolide abitöötajaid koolituse saamisel. Komisjon **kasutab ära nende liikuvusskeemide edu, et täiendavalt toetada liikuvust tööturul ja tööturu tõhusust.**

Et vabad töökohad ja tööotsijad teineteist leiaksid, kavandab komisjon Euroopa Parlamendi toel uut **suunatud tööalase liikuvuse skeemi**, et võimaldada noortel leida töö teises ELi liikmesriigis ning aidata ettevõtetel täita vabad töökohad. Ettevalmistava meetmega „Sinu esimene EURESi töökoht” aitab komisjon noortel ja tööandjatel (eelkõige VKEdel) edendada riigiülest värbamist ja praktikat.

Noorte tööpuuduse probleemi aitab lahendada ka mitteformaalne õpe. Seetõttu **tõhustatakse Euroopa vabatahtlikku teenistust praeguse programmi „Euroopa noored” kahe viimase aasta jooksul.** Eesmärk on pakkuda töövõimalust 10 000 vabatahtlikule. Selline töökogemus teises liikmesriigis võib anda olulisi oskusi ning aidata noortel tööturule siseneda. Samal ajal loob komisjon **Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse**, mis pakub noortele eurooplastele uusi võimalusi.

Meetmega „**Erasmus ettevõtjatele**” edendatakse ettevõtjate liikuvust piiriülese kogemuste vahetuse kaudu, andes alustavatele või uutele ettevõtjatele võimaluse õppida vastuvõtva ettevõtja kogemustest teises liikmesriigis. Vastuvõttev ettevõtja saab tasuta värsket pilgu oma ettevõttele ning ärikontaktid välismaal. Alates programmi algusest on osalemiseks registreerinud üle 4200 ettevõtja ning 86% taotlustest on heaks kiidetud. Tänapäevaks on toimunud 850 vahetust.

4. EDASISED SAMMUD

Järgmistel nädalatel arutab komisjon iga liikmesriigiga majandusliku ja sotsiaalse olukorra üle, valmistades sellega ette 2012. aasta majanduse juhtimise Euroopa poolaastat. Komisjon teeb koostööd asjaomaste nõukogu koosseisudega ja Euroopa Parlamendiga, et panna kiiresti paika allpool esitatud noortele pakutavate võimaluste algatuse üksikasjad.

Komisjon peab ühendust Euroopa sotsiaalpartneritega, et nad osaleksid selles algatuses aktiivselt ja konkreetselt, ning samuti soovitakse leida kõigi sidusrühmade toetus.

Uus noortele pakutavate võimaluste algatus

Kasutada ESFi, et toetada oskuste arendamist ja üleminekut koolist tööle

- *Mitmed liikmesriigid saaksid paremini kasutada olemasolevat ELi rahastamist, nt ümberplaneerimise ja rakendamise kiirendamise abil, et luua noortele laiaulatuslikumad toetusskeemid, mis võitleksid koolist väljalangemise vastu ja aitaksid suurendada tööalast konkurentsivõimet. See on eriti oluline liikmesriikide puhul, kus noorte tööpuudus on eriti kõrge ja noored on eriti ebasoodsas olukorras. Komisjon on valmis koostööks liikmesriikidega, kasutades kiirmenetlust rakenduskavade muutmiseks, pakkudes ELi tehnilist abi ning kulutamata raha kiiret tagasisaamist.*
- *Komisjon kasutab 1,3 miljonit eurot ESFi tehnilist abi, et luua ESFi kaudu väljaõppeprogramme, 3 miljonit eurot ESFi tehnilist abi kasutatakse muu hulgas ettevõtlusega alustajate ja sotsiaalsete ettevõtjate toetusskeemide loomiseks.*
- *Komisjon toetab liikmesriike noortega seotud meetmete määratlemisel, kui valmistatakse ette järgmise ESFi-perioodi programme.*

Koolist tööle ülemineku lihtsustamine

- *Liikmesriigid koostöös sotsiaalpartneritega peaksid proovima märkimisväärselt suurendada õpipoisikohtade pakkumist ELis ja tagama, et need oleksid noortele reaalne võimalus saada spetsiifilist väljaõpet töökohal ja töökogemust, mis viiks stabiilsema töösuhteni. Kui õpipoisikohtade arv suureneks ELis 2013. aasta lõpuks vähemalt 10%, tähendaks see 370 000 uut kohta¹⁸.*
- *Sotsiaalpartnerid peaksid vajaduse korral koos liikmesriikide ametiasutustega uurima, kuidas paremini rakendada erieesmärki ehk suurendada väljaõppe- ja praktikalepingute arvu ning parandada nende kvaliteeti osana autonoomsest kokkulepest kaasava tööturu kohta (2010).*
- *Komisjon suurendab märgatavalt toetust üliõpilaste ja kutsekoolide õpilaste õpialaseks liikuvuseks. Võimalikult suurte vahendite eraldamine ettevõtetesse praktikale suunamise jaoks võiks kaasa tuua täiendavad 30% praktikakohti ning eesmärgiks oleks vähemalt 130 000 praktikakohta 2012. aastal Erasmuse ja Leonardo da Vinci programmide abil.*
- *Komisjon algatab 2012. aasta alguses ettevõtetele suunatud 1,5 miljoni eurose kampaania, et suurendada teadlikkust Erasmuse ja Leonardo da Vinci raames toimuva praktika kohta ning julgustada potentsiaalseid võõrustajettevõtteid Euroopa praktikante vastu võtma.*

¹⁸ 2012. aasta alguses esitab komisjon igakülgse uuringu, mis käsitleb õpipoisikohtade pakkumist ELis. Praegu saab umbes 40% ELi keskkooliastme õpilastest õpipoisilaadset kutsekoolitust. Vähem kui pooled neist kasutavad paralleelset õpet, mis kombineeriks teooria ja praktika töökohal.

- 2012. aastal esitab komisjon kvaliteediraamistiku kvaliteetsete praktikavõimaluste pakkumiseks ja kasutamiseks. Raamistik sisaldab ELi praktikapanoraami, mis suurendab praktikantidele pakutavate tingimuste läbipaistvust kogu ELis.
- Liikmesriigid ja tööturu osalised võiksid rohkem pingutada noortegarantii rakendamiseks, tagades, et noored on neli kuud pärast koolist lahkumist kas tööl või saavad haridust või (täiend)koolitust, eriti koolist väljalangejate ja muude riskinoorte puhul. Komisjon algatab 2012. aastal ettevalmistava töö seoses meetmega „Noorte aktiveerimismeetmed – algatuse „Noorte liikuvus” rakendamine”, mis keskendub noortegarantiile ning mille eelarve on 4 miljonit eurot.
- Komisjon investeerib märkimisväärse osa sotsiaalse innovatsiooni 6 miljoni euro suurusest eelarvest innovaatilistesse projektidesse, mis on suunatud ebasoodsas olukorras ja ebasoodsates piirkondades olevatele noortele.
- Suurendatakse eraldi Euroopa vabatahtlikule teenistusele, et luua 2012. aastal vähemalt 10 000 vabatahtliku töö võimalust.

Liikuvuse toetamine tööturul

- Euroopa tööalase liikuvuse portaalis EURES on praegu üle 1,2 miljoni töökuulutuse ja 700 000 CVd. 2012. aasta jooksul peaksid liikmesriigid looma spetsiaalsed EURESi värbamisteenused ja toetusmeetmed, mis tagaksid, et 100 000 EURESi töökohta täidetakse noortega, ehk tõhustataks EURESi kasutamist.
- Komisjoni 2011. aastal algatatud skeem „Sinu esimene EURESi töökoht” aitab alates 2012. aastast rahaliselt umbes 5000 noort, et täita vabasid töökohti teistes liikmesriikides ajavahemikus 2012–2013. See on katseprojekt skeemi edasiseks arendamiseks ja praktikakohtade arvu suurendamiseks.
- Meetmega „Erasmus ettevõtjatele” rahastatakse 2012. aastal umbes 600 vahetust.

Tugevdatud poliitika Euroopa poolaasta raames

- Komisjon hindab ja analüüsib täiendavalt noorte tööpuuduse leevendamiseks võetud liikmesriikide meetmeid ning annab tulemustest teada nõukogu tööhõive- ja sotsiaalministrite mitteametlikul kohtumisel 2012. aasta aprillis.
- Komisjon kutsub liikmesriike üles arutama kohandusi, mida on vaja teha nende haridus- ja koolitusprogrammidesse tulenevalt haridus- ja koolitusala Euroopa koostöö strateegilisest raamistikust (ET2020).
- Komisjon annab liikmesriikidele juhtnööre noorte tööpuuduse leevendamiseks kahepoolsete kontaktide jooksul, mis toimuvad 2012. aasta riiklike reformiprogrammide ettevalmistamise raames.
- Komisjon käsitleb noortemöödet riigipõhistes soovitudes liikmesriikidele 2012. aasta mais.